

გაზეთის ღირს			
თვე	მანა	კოპი	მანა
12	10	—	6
11	9	50	5
10	8	75	4
9	8	—	3
8	7	25	2
7	6	50	1

ცალკე ნომერი — ერთა შურა

ივერი

გაზეთის დასავლეთ და კავშირ განცხადება
დასავლეთ და კავშირ განცხადება
დასავლეთ და კავშირ განცხადება
დასავლეთ და კავშირ განცხადება

1877—1891

საზოგადოებრივი და სალიტერატურო გაზეთი

1877—1891

ა. ი. შიშკარის სიჩქი

სამშაბათს, 22 იანვარს, გამართულ იქნება საუკეთესო სასწავლო წარმოდგენა მიულის დანის მონაწილეობით. დასწრულ მთარედ ითამაშებენ მშვენიერს პანტომიმის «რუსული ქორწილი ანუ მეჯღისი ბოიარინის დიმიტრის ივანე კუზნეცის წინა დამეს.»

უოგად დღე გამართავ წარმოდგენის ახალ-ახალს პროგრამით, კერძოდ უქმე დღეობით თან-არა წარმოდგენა გვაქვს სოფელ, დღისით აგე-შეგებისათვის მღაერ დაგვებულს ფასით და სადამოაობათს.

ვისაც მსურს ცხენონობის სწავლა, პირობების შეტობა შეუძლიანთ ცირკის რეჟისორ ბ. ნ. ბენამინთან. იქვე მიიღებენ ცხენონობის სასწავლო-დღის წარმოდგენა იწყება ნაშუადღევს 2 საათზე, ხალხისა—8 საათზე.

ქართულთა ამხანაგობის წიგნების მდარსაში
(ღორის-მუღაბეის ქუჩა, სასადა ზუგდიდისა)
ი ს ბ ი დ ე ბ ა

ამხანაგობის მღერ ახლად გამოცემული ხალხური
ზღაპრები
შეკრებილი აღმასწავლებლის-მიერ.
წიგნი I.
ფასი 30 კაპ.

აქვე იხილება ქართულთა ამხანაგობისევე გამოცემანი.
თსულებანი დავითაშვილისა, ფასი 80 კაპ. მშვენიერს უფაით 1 მ. 25 კაპ.
პანანს ზოგადა, დახატვას და ახსრდას მუჟე ერეკლესა 15 კაპ.

ქართული კვლევის კალენდარი
ფასი 40 კაპ.
და სხვა ქართული წიგნები.
ადრესი ქალაქს ვარემე მუღაბეისათვის: Тифлиси правленію грузинскаго издательскаго товарищества. (5—3)

საქაზაწილი სურათებიანი ეურნალი
„ჯეჯილი“
გამოვა 1891 წელსაც, ორ თვეში ერთხელ, იმევე პროგრამით, როგორც ამ წელს. ურნალი „ჯეჯილი“ ტფილისში დატარებთი იღარება—3 მან., ტფილისს გარეშე გაგზავნი 4 მან.
ხელის მწერა მიიღება.
1) ტ ფ ი ს ბ ი — წერა-კითხვის საზოგადოების* განცხადებაში (Дворцовая ул., д. Зем. Банка, № 102) და თეთი „ჯეჯილი“ რედაქციას (Барятинская ул., № 8)
2) ტ ფ ა ი ს ბ ი — წიგნი, ნიკოლაშისა.
3) ტ რ ბ ი — ში, შუშკარისა.
4) ბ ა თ უ მ ი — ში, ხილიაშის სახეობაში.
ფოსტის ადრესი: Вь Тифлиси, въ редакцію грузинскаго илтетскаго журнала „Джеджили“
რედაქტორ-გამომცემელი ან. თუმანიშვილისა.

ივერი

გამოვა 1891 წელსაც იმევე პროგრამით, როგორც ზემდე.
მისაც მსურს დანიშნობის გაზეთი 1891 წლისათვის, მიმართოს.

ბუღალტრისა) თითონ რედაქციას, ნიკოლოზის ქუჩაზე, ვარანკოვი-ძეგლის პირდაპირ, თ. გრუზინსკისკუჩის სახლში, № 21; ბ) „ქართულთა-შორის წერა-კითხვის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარია, სასახლის ქუჩაზე, თავდაზნაურთა საადილ-მამულა ბანკის ქარხანის გა-ლეფიაში.

ტფილისის გარედ მცხოვრებთა უნდა დაბარონ გაზეთი შეიდეგის ადრესით: Вь Тифлиси. Вь редакцію газеты „ИВЕРІА“.
რედაქცია ამხანაგე ხელს, რომ იგი გაზეთის გაზაზნის გამო მსურ-ხის მეტელ იქნას მართა ამ ხელის-მომწერთა წინაშე, ვინც გაზეთის დაგე-თისათვის შესახედს ფულს პირდაპირ რედაქციაში და ან „ქართული-თის გამავრცელებელ საზოგადოების“ კანცელარიაში წარმოდგენს, ანუ გამომცემლის. გაზეთის ფასი დატვირთვა გაზეთის სათარაზე, ხოლო სრული პირობანი გაზე-თის დატვირთვა გამოცხადებულ უნდასწავლს გვერდზე.

„დასავლეთი“
ახალი რესტორანი, კვანა, მუხრანეთის სახლში, ფოსტის სადგო-მის გვერდით.
რესტორანის სადგომი ახალი შეკეთებულია და თბილი. სპე-ციალური ვერაპოული და ჩვენებური; საუკეთესო ბუფეტია. სასმელ-ში ვერაპოული და ჩვენებური.
სადღამში დღითი და თითოეულ წევრს თვითონ რესტო-რანში მიიღონ ან ბინაზე, შინ სახლში, წილით. რესტორანში ცალ-კე ოთახებია, მშვენიერად მართული და მოწყობილი.
უასამი ყველაფრისა იაშია.
თავლები ვართ, რომ ხორაგული სუფთაა და ბუფეტი უნა-კლულო.
5. ჩოგაძე და ს. ზედიგური
(40—13)

ქართული თეატრი
სამშაბათს, 22 იანვარს,
სომხის თეატრის არტისტის ბ. ა. მ. მიანის სასარგებლოდ.
ქართულის თეატრის არტისტის ბ. ა. მ. მიანის სასარგებლოდ.
სათაბალა
კომედ. 4 მ. აქ. და 6 სურათ. თსუ.
გ. ნ. სულციანისა.
დასაწყისი 8 საათზე

ლოსა და სომხეთის ისტორიისა და ლიტერატურის შესახებ კვირურე-ბით ზემოხსენებულის ინსტიტუტის დაბარებაში.

* * * ეს მეთვე დღე გადის ადრე, რაც რუსეთის ფოსტა არ მოსულა ტფილისში. დღეს-კი, როგორც ამ-ბობენ, ძლიერ ეღიარება ტფილისს გა-ზეთები და წერილები რუსეთიდან.

* * * გუშინწინ ტფილისიდან გე-მეზარეული ყარაბაღში მისი იმპერატო-რით უღელდებულსობის კარის გოფ-მესტერი ალექსანდრე თეოდოსეს ძე გრაფი ტოსტოვი.

* * * 20 ამ თვისას ამიერ-კავკასიის რკინის გზის საფოსტო და სახალხო მატარებლით წავიდა ბათუმში 12 კაცი შლოკი, რომელნიც მიემგზავრებთ პალესტინის სალოცავ ალაგებში ე. ი. იერუსალიმსა, ბეთლემსა და სხვა-გან.

* * * გუშინ-წინ, შობათს საღამოს ორთაქალის ახლოს ვილკ სომხის ჩინად მტკვარს თავის დასაჩრ-ბლად, მაგრამ თელი მოპკურს მეთე-ნებმა, რომელიც იქვე თევზობ-ნენ და ამოიყვანეს. რაც ჰკითხეს, რად ირჩობდ თავსაო, უახსარა, რომ სილიბრემ შემაწუხა და იმულებულ მყო-თავი სასიკელილოდ გამოამტკინაო.

* * * კვირას ტფილისის საქალკო სადავლყოფაში პროფესორ კობის ლიმიტი ურამელს ერის კლექით ზე-დ-მყოფს გინაზის მეშვიდე უკლასის მო-წვეფს, რომელიც ქუთაისიდან ჩა-მოიყვანეს ტფილისში. ამ უმარე-ბისარგებლად ერთ მილიგრამ ლიმიტი ურამელს. იმ ექვს სხვა ავადმყოფს, რომელთაც პროფესორ კობის ლი-მიტი ურამელს, გუშინ და გუშინ-წინ სიქვე ჰქონდათ ცხე გრალუსად, ზოგს მადა დავკარგა, ჰქონა გულის რევა დააწყებინა, ზოგს ოფლი და-

ფელეტონი

„ღმერთო ნუ მიწყნა!“

IX*)

რა დებართა, რომ ასე დივივანი ილიკომ! ჰეჰეჰეჰე ტასოს დედა მას შემდეგ, როცა მიუტანეს სკოლის გარდაწყვეტილება და ილიკოს რეუ-ლი. დედა-შვილი მეტად შეაწუხა ამ მიულოდნელმა ამბავმა. ტასოს დე-დას ისე მუხლებზე ელა რეუელი და სკოლის დირექტორის წერილი და შეწუხებული ჰეჰეჰეჰე, რა გზას დასდებოდა. ტასო უბედა მივიდა და ჰკითხა.
— დედა, ეგ რაღა რეუელი არის? დედამ გონება-დაუტანებელი გადამა-ლა რეუელი. ტასოს წერილი უკვე შეტყობილი ჰქონდა, რომ ის ილიკოს ლექსების რეუელი იყო და იქნება

აქედნა, რადან ჰგონებდა, რომ დედა თელში თვალს გაუკრდა და პასუხის მიცემა დაუკლებელი შეიქ-მნებოდა. ან დედას რა უნდა ეფიქრა? რამდენჯერმე დააბრა ეკითხა თავის ქალისთვის, მაგრამ რა, ან როგორ? ეს-კი ეგრე მოეფიქრებინა.
ნუ თუთა, ვაიღლებე გულიშ, — ეს ცამეტის წლის ბავშვიო... მაგრამ თა-ვისის ფიქრს თავადე მაკრებოდა და ბოლომდე უღარ დათავებდა, ბოლოს დედამ გაჯავრებთ შეგვეცა, თითოე-ლი გული მოვიდა რაღაზედაცო, რე-უელი და მეორე ოთხში გავიდა ტა-სო ცოტაოდან და მომინდა, თუ-ცა ჰგონებდა, რომ ეს საქმე აშითი არ გათავებოდა. ნეტავ, მართლა დანა-შულობა რამე ჰქონდა ტასოს. მაგრამ, ეს ფიქრი ამ ხანად არ მო-სულია ახრად. ტასო დარწმუნებული იყო, რომ დედა ცოლად ჩაედინეო და ეს ცოლად ეხლა გამოამჯარავებოდა. ტასო შეწუხებული იდგა ერთს ლავას და ეწმინდა მოპკურებოდა,

თითქო მისი განძრევა დედის მისხა-ნებას გამოიწვევდა. „რა ექნა, რას მეტყვის დედა? ჰეჰეჰეჰე ტასო, რა-დღესაც ილიკოს ოთახიდან რაღაც ჩოჩოლი მოგება. პატარა ხანს შემ-დეგ, კარზე გილიო და ტასომ დი-ნახა თვისი დედა, რომელიც გოგოს ჰშველიდა საწოლის გამოტანას, ტა-სომ კეითინი დაიწყო.
— რა გატირებ? ჰკითხა ლიმიტი დედამ. ტასომ უარსადა დაიწყო ტი-როლი. დედამ განა არ იცოდა თვის ქალის ტირილის მიზეზი, მაკომ სა-სურველი არ იყო, რომ იმის განზა-ხებას მიმეღარიყო. ამიტომ პატარა ხნის ფიქრს შემდეგ დედამ ასე და-უწყო ლაპარაკი ტასოს: თუ იმისა-თვის სტირი, შვილო, რომ შენი სა-წოლი გამოვიტანე, უკანვე შევიტან-ქალმა მასხიარ არ მისცა. დედამ დედმა, იმიტომ გამოამქვს შენი საწოლი, რომ ეხლა ილიკო სახლში უნდა მოგეზა-დოს და შენ იქ სწავლას დაუშვლიო. ამნარხმა განმარტებამ ტასო თი-

თქმის საწოლიად დააშაშინა. განა ეი-თამ რითი არ იყო დედა მართალი? საიმისო რა დავაშავო! გაუფლავ-ეცე ფიქრმა ტასოს: ისეთი რა ჩა-გიდინე, რომ დედა ეგრე სასტიკად მო-მეცესო. მაგრამ, რადგანაც ჰგონებდა, რომ მაინც რაღაც დანაშაულო-ბა მიუტანდა სინდისის წინაშე, თა-ვის დასამშვიდებლად ეს იფიქრა: დე-და კიდევ რომ მიმშვიდარი იყოს, მა-ინც უკრადღებმა არ მიამტყვს ჩემს ბავშვობას. ეხლა სულ სენაწაროდ მოეცეკვი ილიკოს, გარდასწყვიტა ტასომ და ცრემლების წინა და დაიწყო.

— აი, შენ აქ, ჩემს ოთახში, და-ვიდგამ საწოლს და, როგორც გინ-და, ისე მოვიწყე—მოდი შენი წიგნები დააღებე.
— ტასო, მაინც უკრ ისევე გაბუ-ტული, ფეხებით, წამოღება და პატარა ხანს უკან რაღაც გადავიწყვდა ეს ამ-ამბავი, სადგანაც თვისი სამეშაო სტოლის ლავებში გვიტო-და.

*) იხ. „ივერი“ № 12.

ახსნა, სიწვილიანი ალაგები ეწვიეთ და კრატათი დაუსიდათ კიდეც. საზოგადოდ ავადმყოფებს უკეთესობა ეტყობათ.

* მოგვარებები ჩვენს მკითხველს საზოგადოებას, რომ დღეს, სამშაბათს, 22 იანვარს, სათავად-ანაჟიური ბანკის თეატრში, ჩვენი ქართული თეატრის არტისტები მართავენ წარმოდგენას, რომლის შემოსავალი მთლად გავეზარდებამ ამ კამალ მიხედვით ავადმყოფ კომპიუტერის არტისტს ბანადიანს, სრული იმედია, რომ ჩვენი საზოგადოება სრული თანაგრძობის აღმოჩენას ბანადიანს. წარმოდგენილი იქნება გ. ნ. სურდუიანის კომედია „ხათაბლა“.

* სახანაშაო: როგორც ამბობენ, დასავლეთის მხრით სურამის უღელტეხილის გვირაბი გაშკადრა და გარღვეულა. ამის გამო ხალხისა და საქონლის მატარებელთა მიხედვით-მოსვლა თებერვალში გვირგვინის შეკრებივალ შემარბნება და მინამდვილად გაკეთდება, მატარებელი ძველის გზით იქნება, ხაზურსა ფონასა და წიფის შუა.

* გზათა მინისტრის ბრძანებით სოფ. სტეფანწმინდის (ყაზბეგის) პირდაპირ მდინარე თერგის მარცხენა მხარეზე დასავლეთის მხრით, ერთს მაღალსა დასავლეთს უნდა აშენებდეს ძველი ხელმოწიფა იმპერატორის 1888 წელს სოფ. სტეფანწმინდის მიმართების სასარგებლოდ. წარსულს შემადგენილია სარინგორი უწყება დასამორჩილებად მარტო ძველის გვირაბს მოაუნდა და სხვა მუშაობა-კი მომავალს გაზარდულზე დაიწყება. მხედველთა ძველის ნანახს მსურველთათვის სოფ. სტეფანწმინდიდან დაწვეთული ვიღარე ძველად ეტლის გზა უნდა გაკეთდეს. ეს გარემოება ფირად სასარგებლო და სასარგებლო ჩვენის ხევის მიჯორთათვის, სასარგებლოა იმით, რომ ის გზა, რომელიც ძველის სანახავად აშკარად-მოამდებელი თათის უნდა გაკეთდეს, კარგა შორს მანძილზე უხევეს და ხალხიც გამოიყენებს და იმის გაკეთებაში აღარ იქნება, როგორც მიაღებენა უგზობობის გამო.

* აქედამგვეწითელად ვერ სოფსტე-

X

სიკვდილი სიკვდილი ათავსდებოდა ილიკოს, ვიდრე იმ გარემოებაში ყოფნა, რომელშიაც სახლში მოსვლას შემდეგ ჩაერია. ვერ როდესაც ქუჩაში გამოიარა, სარკმლიდან დაინახა ტასო, რომელიც რაღაც ნაირის უკმაყოფილოდ შეჩერდა. ილიკო მაშინვე მიხვდა, რომ სახლში ყველაფერი იცადნენ, და სრულიად არ გამოვიდა, როცა ჩვეულებრივად ტასო კბენზე აღარ მიეგება. მაგრამ ამ შემთხვევაში ილიკო ტასოს არა ჰგავდა, რომ თავისი დანაშაულობა ცრემლებით მოეწინა. გულში გადაწყვეტილი ჰქონდა ყოველს სასჯელს გულ-მაგარად, შეგვიარად, სიკვითად დასვედროდა. მისი გულს თუკა სახეზედაც აღბეჭევილიყო. როდესაც კბენზე ამოდიოდა, როგორც ბარბაცით, მაგარად აღდგამა ფეხებს და სახეც იმ ნაირი მრისხანე ჰქონდა, რომ მნახველი ვეღარც კი იცნობდა. ამნაირის მედგარის სხივით მიტრა მან ხელი ოთახში შესვალს კარებს. წიფენები გა-

უნწმინდის წვილი-ფეხობას გავალოდეს, სტეფანწმინდიდან სოფ. ვერეგის გავიდა და ამ სოფელშიაც საგანძობელად აზარალა ხალხი წვილი-ფეხობის დაზიანებით. ცხლა სოფელს სწორს მდინარეს ეს სენი. ამასთანავე რაღაც მთარული სურათ-ხელებში მისგანვე შესაყარი სენი დაიპირება და ისიც შეეცდნენ, რაკ კვირამდის არ ანებებს თავს. ვარდა ამისა წარსული კრისტოზობას თვეც მეტად შწავდა და სუსხინი იყო გენში. თუქცა ოთხ-ოთხი ერთობის მეტად საგანძობლად დიდი არ მოსულა იმ თთვეში, მაგრამ შიშობა ყინვითა სიკატელები გავიწყდნენ: წყლები საშინლად ფუფუნა, წყისელები აღარა ბრუნებად, სექცივის კრატ-კრატობით, ცხენით თუ ზურგით, ზოგი სად მიარბენინება და ზოგი სად, მზოლოდ ახალ წელს შემდეგ გამოიკვალა სუსხინი და გააგებულ კრისტოზობათის ამინდები.

* სოფ. სუფსა (გურია): სუფსის კრისტოზობის საღვთის მახლობლად ტყეში შიშავის ადგილს ვხედავ ნახიბო. ერთს ნახიბო ქარგი ხანა, რაც საქონლის ქირი ვაწინა და მენახირს დიდი ზარალი მისცა, მაგრამ აქამდის არაფერი ვამჩინებო იმით, რომ ეს ვარგობა ცენტრშია ადგილობრივ მთავრობისათვის. არა ვეცობოთ, რომ მთავრობის ყურამდე მივიღო ამ ამასზე, ყურადღება არ მიექციათ. მაგრამ ესეა გვირად არის, რადგან აქ ქირი ერთ ნახიბოდ მთავრები ვადავლის, მთავრად მესამეში და ამ ნაირი ადგილს ტყეში ვაგერეკლებულია, ყოველს შემთხვევაში უფრო არ იქნება, რომ მთავრობა რაიმე ღონის იღონებდეს ამის წინააღმდეგ თორემ ქირი მთელს გურიასა და სა-მეგრეთს მოაღებდა და საქონელს მურს ვაგაულებს.

* ამ თთვის 21, დაღას 10 საათზე, ჰერფოზ პანაბრე პრინსიპის პოლიციის მესტრე ნაწილში გამოცხადდა, რომ საღას ქაქასე ლახობისთვის სასადავგან მომარტეს ქაქასის ნახაბი, დაიჭრებოდა 40 მინათვლა. უკმა გამოცხადდა მასთანვე მომასუსურად მოვიდა კარაგის ტრეპოკლე, რომელიც შეიპყრეს და სასამართლო გზასტყეს.

* 19 ანჟარს პოლიციის პირ-

ვარებელს დაწარცხა თათის საწოლები და თითონაც პირველ დემი-საზედ. ილიკო ყოველს წუთს ელოდდა, რომ ეს არის ცხლა კარბე ვიწებდა და ძალუაჩემი დამაწყებს ლაპარაკსო, მაგრამ დრო ვადიოდა და იმასთან არც არ შედიოდა. ბოლოს ილიკომ ქურდულად მოავლო თვლი თათის ოთახს და, რომ დაინახა ტასოს საწოლი იქ აღარ იყო, გველ-ნაკებნებით უტება წაიბრება. რა გზობით აღძრა იმ წამს მისი გული—მწელითა ცაცხა სიქებს. გრძნობა სასიკვდილოდ ავადმყოფისა, თავ-მოყვარება დასჯილისა, ყველასგან უარყოფილისა, დაჭრილ ნაღრის პირტუ-ფილის სიბრახისა—ყოველივე ეს ერთხელად აზრია ილიკოს გულში. რამდენსამე წუთს გაკიბული, თვლები-დაწითლებული საწინელის მტლდებობით შესწერებოდა იმ კარებს, სადაც მისი ძალუა და ტასო იყვნენ, თითქო ეს არის ცხლავე უნდა შევარდეს და გაღასპომს ყველა იქ მყოფს, მაგრამ უტება ვადაცქარა რაღაც ნაირი უფლებობაში, ერთი სახარლად-

კვლს ნაწილში დაღას 11 საათზე ტყე-ღასის ზღაგის რეპორის ლეგო-ღეს მისსვე მომასუსურემ ვასად სუს-ღაგას სამწერლო სტრუქტურა, მოატყვა თავისა მასმარტე და ამასთანვე აქო-ვერტესდას ნათაფლობა, დაიჭრებოდა 150 მინათვლა.

* 18 ამ თთვისას საღამოს, ცხნს საათზე ტყეღასის სასჯელსო სასწავლებლის შეგარდა ნაყოფობა-სოლო-ღამოანს მე არუთანოვო მივიდა ზო-ღადიანს და გამოცხადდა, რომ საღამოს 7 საათზე ანახატის ქაქასე ვი-ღაგა მომარტეს და პატრისა დასთან-ღას და სე-ღაგისა დაიჭრებოდა.

მართული თბარბი

გეზინ-წინ, 20 ამ თთვისას, ქართულ თეატრში დაწინაწული იყო ბენ-ფესის ე. გენიანი. უნდა ვთავაზობთ სამი პიესა: „რომ იკრავს ჩემი გული და რბობს“, „პუტლიანა“ ავასიასა და ერთი მოკვებულა—ისი ღრამისა „აუბნავები“. ხალხი თეატრში უფრო პირველის პიესის სანახავად მოვიდა, რადგან იგი ახალია და ჩვენს ტყეზე ვერ არა ყოფილა წარმოდგენილი. მოვიდა იქ ხალხი, მაგრამ თუქვის მტერს, რომ იმან ახალი პიესა და სიამონებდა ვერა იცნა-რა. თურქე ნუ იტყვიტ „რომ იკრავს ჩემი გული და რბობს“ გ. ერისთავის „ქუჩა“ ყოფილა. ახალდა თუ არა ფარად, მაგრამ იმნი კარაბეკა გამოარბინდა სხვენაზე თათისს აღ-მამხად-ხანის ღრამინდელის ხალათითა, საზოგადოებას სხვენა დაჩა, ეს რა ამბავია, თუ დაიპირებულს პიესას არ ითამაშებდნენ, რატომ ვაგერეკდებით მინც არ გამოვიკვალდეს, რომ ამა და ამ მხე-ზისა გამოის ედღარის მოვანებებოდა ამას ვთამაშობო. თოქცა ეს უწარღებლობა, საზოგადოების უბატეცემლობა და არაფრად ჩავდებდა, მაგრამ კიდევ არაფერი, თურღარ რომ გამოვიკვლებინათ, უკმა დაჩა-ვინ დაბრუნდებოდა. საქმე იმაში ვახლავთ, როგორ ითამაშეს, როგორ აწვე-დაწვეს, აუ-ღადურებს და მი-ფან-მოაუფინებს პიესის. კაცი ედღარ იცნობდა, თუ გ. ერისთავის „ქუჩა“ იყო იმ საღამოს ნათამაშე „ქუჩა“? სად თავი იყო, სად ბოლო, აღარ ვეცობოდა. ერის მოთამაშეს (არტის-

ტი ლმრთა დაიფაროს, იმ საღამოს არტისტი არაფერ გვიანახეს) ვერ ნახებოთ არ თქვა თათისს სათქმელისა, რაკ მეორე პარში სწავლებდა და აღარ აცლიდა, დაეთაყვინა. როდესაც ცოდნის შესახებ კი რომ სრულ-მოდებ არაფერი ვთქვით, ის ვეზო-ნივანა. პარაქალა სუფლოფორის, რომ იმ ღამეს ნამესი მოსწმინ-

და სცენაზე შემსვლელ-გამომსვლელსა იმნი მავიერ მაყურებელს საზოგადოებას რცენვოდა და ბუქუწები სცეიოდა, როცა გათავდა პირველი პიესა, ყველამ კოვალდინი თათისუფლად ამოიხურებო, იქნება ლმრთა ვეუშელოს და დანარჩენი პიესები მინც მომხდებელი ჰქონდითო.

დაიწყო მეორე პიესა „აუბნავები“. აქ სცენაზე მხოლოდ ორი კაცი იყო: ბანი მომენტუეს გუნია ვახაჯის როლი-ბნავ; ფილოქსარის „პარტების“ მუშაობდნ კუბანასა, სოხუმსა და სხვ. ადგილებში და, საცა-კი პოლოვოდნ ფილოქსარს, ყველგან ცილოვოდნ მის ძირიანად მომხმობს, მაგრამ, საუბედურად, მწერი თურქე ძალზე ყო-ფილიყო მოდებული ქუთათის გუ-ბენიანია. ფილოქსარის პარტების მუშაობამ 1889—90 წ. აღმოაჩინა, რომ თითქმის მთელი შორაპნისა და ქუთათისის მახრების ენახებში ამ მწე-რით იყო მოდებული.

ამ გარემოების კაცკასის ფილოქსარის კომიტეტის მოქმედობის პროგნოზი უნდა შეეცალა—თუ წინად მოჩინდა სომხენ ორიოდ ფილოქსარით მოდებულს ენახს, ვერ იმით ხელმძღვანელობდნ, რომ ამ ენახსის მომხმობა დიდს ზარალს არ მოიტანდა და მერე იმით, რომ ამ ენახსს მოხმობას მთელის ქვეყნის ვა-დარჩენა მოჰყვებოდა ფილოქსარისა-გან. ცხლა, როცა ას-ასი დღოური ეწვა-ნი მოდებულს ამ სენით, ძველი-და-წვეთსენებულს სასწავლებლის გამო-ყენება, ძნელი იმბოდა, რომ მარტო ერთ დღოურს ეწვანის მოხმობა იორს სულ მერე 500 მანეთი და მას-ს-პობალიდ შეიქნება შორაპნისა და ქუ-თათისს მახრების ენახების დიდ-ძალი ნაწილი.

სხვა რომ არაფერი მიგელოთ მხედ-ველობაში, მარტო ეს გარემოება საკ-ნებოს ეწვანების ძირიან-ეფეთანად

ერთი მიზეზი ის ვახლეთ, რომ ამ საღამოს არც ქალბატონს საფაროე-სასა, არც ავალ-თეილისს, არც ჩერ-ს-პრესისს, თელმსა და კამალ სუ-ყველანი ტვილისში იმყოფებან, წარ-მოდგენაში მოწაწილობა-არ მიუღია.

ბრძოლა ფილოქსარის წინააღმდეგ

1889 წლამდე ყველა დარწმუნე-ბული იყო, რომ ფილოქსარა ჩვენს ქვეყანაში მხოლოდ ადგილ-ადგილ არის ვაერცლებული და ამიტომ მთელს ცქა ადგილობრივის ფილოქსარის კომიტეტის იმზე იყო მიმართული, რომ ამ ადგილებში ძირიან-ეფეთანად მოეპოა ფილოქსარა და ამით გავმ-თავისუფლებინა ქვეყანა ამ საშინელის მტრისაგან. მუშაობა დიდი წარსოვი-ბნავ; ფილოქსარის „პარტების“ მუშაობდნ კუბანასა, სოხუმსა და სხვ. ადგილებში და, საცა-კი პოლოვოდნ ფილოქსარს, ყველგან ცილოვოდნ მის ძირიანად მომხმობს, მაგრამ, საუბედურად, მწერი თურქე ძალზე ყო-ფილიყო მოდებული ქუთათისს გუ-ბენიანია. ფილოქსარის პარტების მუშაობამ 1889—90 წ. აღმოაჩინა, რომ თითქმის მთელი შორაპნისა და ქუთათისის მახრების ენახებში ამ მწე-რით იყო მოდებული.

ამ გარემოების კაცკასის ფილოქსარის კომიტეტის მოქმედობის პროგნოზი უნდა შეეცალა—თუ წინად მოჩინდა სომხენ ორიოდ ფილოქსარით მოდებულს ენახს, ვერ იმით ხელმძღვანელობდნ, რომ ამ ენახსის მომხმობა დიდს ზარალს არ მოიტანდა და მერე იმით, რომ ამ ენახსს მოხმობას მთელის ქვეყნის ვა-დარჩენა მოჰყვებოდა ფილოქსარისა-გან. ცხლა, როცა ას-ასი დღოური ეწვა-ნი მოდებულს ამ სენით, ძველი-და-წვეთსენებულს სასწავლებლის გამო-ყენება, ძნელი იმბოდა, რომ მარტო ერთ დღოურს ეწვანის მოხმობა იორს სულ მერე 500 მანეთი და მას-ს-პობალიდ შეიქნება შორაპნისა და ქუ-თათისს მახრების ენახების დიდ-ძალი ნაწილი.

სხვა რომ არაფერი მიგელოთ მხედ-ველობაში, მარტო ეს გარემოება საკ-ნებოს ეწვანების ძირიან-ეფეთანად

სიტყვით, ტასო შეწუხდა, შოთათვდა იმე, როგორც და, რომელიც სახიკე-დილოდ გამზადებულს ძას ვთხოვდა. ბოლოს ტასო საჩქაროდ მეორე ოთახში ვადიდა. იქ პატარა ხანს შე-ჩერდა, მერე თითქო რაღაც მოისახ-ზოდა, თათის დედისკენ წამოვიდა გაუ-ხედავად, ამოვიკრა ვეგრემო, ერთი ხელი ყველზე შემოხაზა და დე-დამ რომ ვაკვირებოთ დახედვით თათის ქალს, მან უტება მიიმალა სახე მის ძუძუზედ და გულ-ამოხსენებით ტრიალ-მისკვა. არამც თუ დღის გულს, თთვე ქვასა-კი მოალოვდა მისი ცრემ-ლები. სიყვარულმა და სიბრალულმა დასძლია დღის გული. თთქო სი-წინაწული აღძრა. მის წინ ცრემლებს ღერიდნენ ორი ანგელოხსავით წმი-და არსებანი, რომელთა გულში თი-თქმის აკენიანევე თთვე ბუნებში ჩა-ენრება გრძნობა, რომლის წინაშე მათ არავითარი დანაშაულობა არ მიუძღვოდათ; არავითარი სასტეკი, ცრუ მსჯელობა, ცრუ მოარწმუნე-ბა ადამიანისა ვერ დააშორებდა სუ-ლით და გრძნობით შეთვისებულს ორს-

არსებას, რომელთა შორის ერთის ტვი-ვილს მეორე ცრემლით მოხმანდა და რომელიც მალაქინი იყვნენ სიწმი-დითა და უმზარებოთ.

ცრემლ-მოარეულის თვლით, უსიტყ-ვილდდამ თთვე აუკც თათის ქალს. რამდენსამე წუთს დედა თვალში ჩასტერებოდა ტასოს; მერე თთქო უნდოდა თთვედნ მოეშორებინა რა-ღაც არა-სასიამოვნო ფორებო, უც-ხად თთვი მალა აიღო და ილიკოს ოთახს დაუბარდაბოდა.

რას ვერობდა დედა, როდესაც თათის ქალს უსიტყვილ თვალში ჩასტერებოდა, ან რა უსიამოვნო ფიქ-რები მოუვიდა აზრად—არ ვიცი, მზო-ლოდ როდესაც ილიკოს ოთახისკენ მიდიოდა, მას-მოგობისკენ აღმავალი თვა-ლები, პირველი გამობისა და თა-ვისთვის წაიჭრებოდა: „ღმერთო, შეე-ცადე!“

პალოკო ყოფიანი (შეგდგი იქნება)

ამოკლებს და მიპართოს იმ სხვა-დასხვა საშუალებას, რომელიც უცხო ქვეყნებში იქნა ხმარებული.

ის საშუალებანი კაცმა შეიძლება არ წაიწოდოს ვაჭარს. პირველს წაიწოდოს გუბერნიის ისეთი საშუალებანი, რომელიც გამოადგება განსაკუთრებულ ვითარების დროს (ენახში წყლის ჩაყვანა და ენახის გაშენება ქვიშარაში) და მეორეს—იმათთან, რომელიც ყოველს შემთხვევაში გამოადგება. (ანერკლევის ფაზის მოშენება და ენახის წყლობა გოგირდოვანის ნახშირ-მადლით (снршнстнй углеродн).

როცა საფრანგეთში პირველად გვერეკება ფილოქსერა, მიყენებენ მარტინის, რომ იმათთან ნიადაგში, სავა ქვიშა გრია, მწერი ისე ევლარ ანადგურებს ენახს, როგორც სხვა-ენახს ამ გარემოებას ყურადღება მიუქცევს მეცნიერებმა და აღმოჩნდა, რომ წინადა ქვიშარაში ენახი იმავე კარგს მდგომარეობაში დარჩა, როგორც ფილოქსერის გაჩენამდე იყო. ქვიშარის ამ ნაირი თვისება უფრო თვალსაჩინო იყო საფრანგეთის სამხრეთ დებარტანტებში—Bouche du Rhone ში და Hérault-ში მაგალითად Aignes-Mortes-ში 1875—1879 წ. განმავლობაში 1500 ჰექტარი 1) ენახი გაშენდა ქვიშარაში და 1888 წ. ენახების სიერე 7000 ჰექტარს აღემატებოდა.

გამოკვლევამ დაამტკიცა, რომ როცა ნიადაგში 75% ქვიშა, ფილოქსერა იქნება ეს ევლარის აკლებს.

ყველა ეს საკმარისი იყო, რომ მრავალს მემსაულებს მოეკიდო ხელი ქვიშარაში ენახის აშენებისათვის და ღდეს მარტო საფრანგეთში 17,000 ჰექტარი ენახისა გაშენებული ქვიშარაში და უკმაყოფილო თავის ბედით არა ვინ არის, რადგანაც ამ ნაირი ენახი ჯერ ადრედა მოსახლეობი და ეგრე ღდეს მოსახლას იძლევა—ჰექტარზედ სხრიალ 200 ჰექტოლიტრი 2) ღვინო მოიძის.

მეორე საშუალებას, ენახში წყლის ჩაყენებას, პირველად საფრანგეთში ლუი ფოკანმა მიუქცია ყურადღება და გამოკვლივს დადარწმუნა, რომ, როცა ენახში 35—40 დლით ჩაყენებულია შემადგობაზე წყალი ისე, რომ წყალი მიჰყარა ჰვარას, ფილოქსერა ევლაროვანის აკლებს, თუმცა მისთვის, რომ ენახში მოსახლეობი მოიყვანოს, საჭიროა ორი პირობა: პირველი—ყოველ წელიწადს უნდა ჩაღდეს ენახში წყალი, რომ ამ მახლობელ ენახებში უნდა ამევე ენახში დარჩენილი მწერისგან, კიდე არ გავრცელდეს ფილოქსერა და მეორე—ენახი, წყლის ჩაყენებას შუამდგომლობს უნდა გააბიჯდეს, რომ პეტრემ დაუბრუნოს ნიადაგის ის, რაც წყლის ჩაყენებამ მოაკლდა. ამ პირობების შესრულება, მეცნიერებს უზრუნველ ჰყოფს ფილოქსერისგან.

ჩვენ ეს ორი საშუალება ერთს ბარში მოვატკიცეთ და ესთქით, რომ მათ გამოყენება განსაკუთრებულ ვითარების დროს შეიძლება. მართალიც მისთვის, რომ მეცნიერებმა ან ერთი ამ მეორე საშუალება გამოიყენოს, აუცილებლად საჭიროა, რომ ან იმდენი წყალი ჰქონდეს, რომ შეიძლოს 40 დლით თავის ენახში ჩა-

1) ჰექტარი უდრის—თითქმის 2200 კვ. საყრდენი.
2) ჰექტოლიტრი უდრის—6 ფუთს და 10 გარგანს.

ყენებს მისი, ისე რომ ნიადაგი წლით იყოს დაფარული, ან იმათთან მიუპქონდეს, სავა ქვიშა 75% ნაყლები არ იყოს.

ამ ნიადაგ ერთსაც და მეორე საშუალებების გამოყენებას შეუძლებელია და მაშასადამე არც ერთს საბოლოო ხასიათი არა აქვს. ყოველს შემთხვევაში სასურველია, გამოკვლეული იყოს, არის თუ არა ჩვენს ქვეყანაში იმისთანა ქვიშარი ადგილები, სავა ქვს შეუძლია ენახის გაშენება ისე, რომ ფილოქსერის არ გწმირავდეს და თუ არის—გამოკვლეული იქნება, რა ვაზი უფრო ჰპარობს ამ ნაირს ნიადაგში. რა-კი ეს გაკეთებული იქნება, დაუბრუნებლად მოვლით ამ ნაირის ენახს ღერევი ანუ არცა ქვიშარაში ენახის გასაშენებლად.

სასურველია აგრეთვე გამოიკვლიოს იმისთანა ენახში, სავა ფილოქსერა განეწილი და სავა წყლის ჩაყენება შესაძლებელია, მეორე საშუალებაც. ყველა ეს, რასაც ვთხოვთ, შეუძლია შესრულებას კავკასიის ფილოქსერის კავსებებში.

ესეა გადინებოთ მეორე გვარი საშუალებანი და ენახით, რომელი უფრო გამოადგება მათ შორის ჩვენს ქვეყანაში.

1869 წ., თითქმის ფილოქსერის პირველად გამოჩენისთანავე ცნობილია ქიმიკოსმა ტენარმა შეამჩნია, რომ გოგირდოვანი ნახშირ-მადლის ორთქლი სასაკიდლოდ ჰქოქმედებს ფილოქსერას და კიდევაც ურჩია რომდენსავე მემსაულებს ამ საშუალებას ხმარებას, მაგრამ საუბრებობა, იგი მალე მიიტოვეს, რადგანაც გოგირდოვანი ნახშირ-მადლი იმას ვერა, რომ ფილოქსერას კლავდა, ვინა-საც ამ ახმადამ ამ მეტად ასუსტებდა. საფრანგეთის მემსაულენი მეორე მუხრადენი გოგირდოვანის ნახშირ-მადლს ამ ნაირს თვისებებს და ენახის წამლობა ამ ნეითორებით მიკრევებული იყო იმ დრომდე, ვიდრე შესაძლებელი არ შეეძინა ერთ-ნაირის მიშინის—ინფექტორის საშუალებით მიწაში სულ მცირე გოგირდოვანის ნახშირ-მადლის ჩაშენება. მრავალის გამოკვლივით დაამტკიცა, რომ 30—40 გრამი გოგირდოვანი ნახშირ-მადლი ჩაშენებული 1 კვად. მეტრის სიერეში, ფილოქსერის რიცხვს ამკირებდა და ენახს მთიერად და მიწე ქლიერ არ ასუსტებდა, თუმცა ენახის გაბატონება აუცილებელი საჭიროება შეეძინა. ხანდა-ხან კვად. მეტ. სიერეში 90—120 გრამს გოგირდოვანს ნახშირ-მადლს უშენებდენ; ამ შემთხვევაში ზოგიერთი ვაზი სრულიად ხმებოდა.

განსაკუთრებული თვისება გოგირდოვანის ნახშირ-მადლის ის არის, რომ მიწაში ჩაშენებას შემდეგ, იგი ორობჯობს იქცევა და ამ სხით გავრცელდება ხოლმე მიწის ყოველს ხერხელში და ჰქობს ყოველს ვერ მწერს, რადგანაც გოგირდოვანის ნახშირ-მადლის ორთქლი ჰპერზე უფრო მძიმეა, იგი თავისის სიმძიმით მიწის სიღრმეში მიდის—სხრიალ 4 არშინის სიღრმეზე ჩაიწეხს ხოლმე.

ენახის წამლობის დროს გოგირდოვანის ნახშირ-მადლი დიდი ყურადღებას უნდა იყოს მიუქცეული იმაზე, რომ წამლის ჩასაშენება ხერხელები ერთ-გვარად იყოს გაკეთებული და თითო კვ. მეტრზე სულ უკანასკნელი 2 ხერხელი მოდიოდეს. 300—400 გრამი გოგირდოვანს ნახშირ-მადლს,

ჩაშენებულს ერთს კვ. მეტ. სიერეში, შეუძლია სულ ერთიანად მოასოს ფილოქსერა და მცირე დონეების ხმარებას შემდეგ, წამლობა კოვლს წელიწადს უნდა განმეორება, რადგანაც წამლობა ჩრებ იმდენი ფილოქსერა, რომელსაც შეუძლიან კიდე ქლიერ გამრავლდეს.

ნაკლებოვანება გოგირდოვანის ნახშირ-მადლის, როგორც წამლობის საშუალებების, ის არის, რომ იგი ვაზს არა თუ ძალას ამ ღონეს ჰმატებს, არამედ ასუსტებს და ამიტომ მისი ხმარება ფილოქსერით დასუსტებულს ენახში შეუძლებელია, რადგანაც ისეც დაუძლეველი ვაზი ამ ნეითორებით სრულიად ხმებდა. თუ შესაძლებელია ამ საშუალებების გამოყენება ფილოქსერის წინააღმდეგ, მხოლოდ მაშინ, როცა ენახში მწერი ახლად არის გაჩენილი და მაშასადამე ვაზი დაუძლეველი არ არის; თუმცა გოგირდოვანი ნახშირ-მადლი ამ შემთხვევაშიც დაასუსტებს ვაზს, მაგრამ სულ მცირე ჰატივება ისევე გამოაბრუნებს.

წამლობა გოგირდოვანის ნახშირ-მადლით ამ ნიადაგ უნდა. თითო კვ. მეტრზე აკეთებენ არა-ნაკლებ ორის ხერხელს (რაც უფრო მეტია, მით უკეთესია) და ამ ხერხელში ინექტორის საშუალებით უშენებენ ნიადაგში წინადაც გამოაწარმოებულს წამლის რაოდენობას.

მისახებრებელია ჩვენის ენახების ამ საშუალებით წამლობა თუ არა?

ვიდრე კაცო რამე საქმის მოკიდებდეს ხელს, საჭიროა იცოდეს ამ საქმის გაცეთებას უფრო მეტ ხარჯი მოუხდეს, ვიდრე საგრძობობას მოიტანს თუ არა? ამიტომ მეტი არ იქნება გავიგოთ, რა ეტირება ერთის დღიურის წამლობა. წელიწადში რომ ორჯერ უწყნარობით ნახშირ-მადლის ნახშირ-მადლით, დაახლოებით თითო კვ. მეტრზე დაიხარჯება 40 გრამი წამლი და რადგანაც ერთის დღიურში 6000 კვ. მეტრია, მიუღის დღიურში 240,000 გრამი ანუ 240 კილოგრამი დაიხარჯება. ერთი კილოგრამი გოგირდოვანი ნახშირ-მადლის დაახლოებით 25 კაბ., ისე რომ მარტო ერთის დღიურის წამლობა 62 მ. დაღდება; ამას რომ მივთვლოთ ინექტორების ფასს, მიწის ქირა და სხვა ხარჯი ერთის დღიურის წამლობისა ფილოქსერის წინააღმდეგ 80 მანეთამდე ავა წელიწადში. ამას უნდა მივთვლოთ კიდევ ხარჯი, რომელიც გამოიწვევს მიღილეს, ნაცის ანტორაქიზის და სხვა ავადმყოფობის წამლობა, ისე რომ მარტო ენახის წამლობა დაღდება წელიწადში არა ნაკლებ 100 მანეთისა.

ერთის დღიურის შუა მასაველი შორაპანისა და ქუთაისის მხარეებში დაახლოებით არ აღემატება 70—80 ფუთ ღვინოს. ფუთი ღვინო რომ 2 მან. ვინავარშია, გამოვა რომ დღიურ ენახის შემოსავალი არ აღემატება 140—160 მანეთს და რადგანაც ჩვენის ანგარიშით წამლობაზე წელიწადში 100 მანეთი უნდა დაიხარჯოს, ენახის მოვლისა და მემსაულენის მოკების ანგარიშში დარჩება 40—60 მანეთი. ეს ფული ენახის მოვლის ხარჯს ძლიერ დაწვრავს და მემსაულენის შრომაზე ტუქულიდ უნდა ჩაიაროს.

დაევნებოთ თავი ამას და წარმოგიდგინებოთ, რომ წამლობა ისე ძვირი არ არა ჯდება და ჩვენი ენახები აი-

ტანებენ ამ ხარჯს და ენახით ყველა ჩვენი მემსაულე მოახერხებს წამლობას თუ არა?

მითხის, რომ კაცმა უწამლობა ამ საშუალებით თავის ენახს, საჭიროა შემდეგი ცნობანი ჰქონდეს ხელით: უნდა იცოდეს თავის ენახის ნიადაგის სიმკვრივე (плотность), რომ ამის დაგვირავს ვაჭარი, რამდენი გოგირდოვანი ნახშირ-მადლი უნდა ჩაიშენოს მინაში, უნდა იცოდეს რამდენად რამადა მიღის ნიადაგში ვაზის ფესვებზე; ამას გარდა საჭიროა ინექტორების ხმარების ცოდნაც, უნდა იცოდეს თითო წამლის თვისებანიც, ფილოქსერის რაოდენობა ენახში და ს. ს. ყველა ეს ჩამოთვლილი ნაკლებოვანება ამ საშუალებისა შეუძლებლად ხლდს მის გავრცელებას ჩვენს ქვეყანაში.

3. უნი (დასასრული იქნება)

წერილი რედაქციის მიმართ

ჩვენს თუ ვაჭარს საბატონოს ფრად ღდაობს წინა-საქმის, რომელიც უმოწარმელსა სხვა-დასხვა პატენტებულ და ბუღ-მაქროვებს კაცობას, ვერეუქ მოსჯის უსუსადააღად გაცხეთი „მეუქსისა“ და თუკენი აიკვია?

ჩვენ, თუ ვაჭარს პატამანია, საერთოდ უღმრესს მადლობას მოვასურებთ ყველას, ვინც მდარეაფანა შემოსაწარმა არ დაგვს ჩვენი წინა-საქმისათვის. ამასთანავე უმოწარმელსა და ვაჭარს უნდა ვთხოვდეთ „მეუქსისა“ და გაცხეთი „მეუქსისა“ და „მოკლე ოპონირებისა“ რეაქციების, რათა არ მოკვდებოდნენ თავიანთი უწრადება და თითო-თითო ნომერს თავიანთისა ცხოვრების გვაკავანონ. აგრეთვე მივმართებთ, ყველა ბუღ-მაქროვანს და განსაკუთრებით წინაშის მუქალეულს, მეტადვე ჰართუდეს წინაშისა და ვთხოვთ მოკვდებოდნენ შევებისა და გვაკვად თითო-ორჯად გაცხეთი მოკვად და მეტადვე წინაშისა, რომ ჩვენს, პატამანებსა-პატამანებსა გვაგვართ ჰქმენთ ავი და მათი ჩვე-გრადეთ გულის სისას და თუ ჰქმენთ შეგავდებანა რამე ღვთისა და კაცის წინაშე, შეუძლებ მანც კვადეთ და გვაწარმოებენ მრუდ წესს, სინადაისა და სისათა.

ფოსტით ადრესი გასვლით: Телавъ. Библиотека телавской тюрьмы. დაგვუხებთ საზოგადოების თანაგრძობის მომადგენ თუ ვაჭარის სასატიკოსს პატამანს. ამ წერილზე საშეღებ მკტს პატამანს უწერა სვდა.

დეკემბა

19 იანვარი

ბოშპი. მეცნიერე ცესარევიჩი აქ დღეს მოაბრძინდება, რომ ეწრაპაში დაბრუნების წინადაც გამოემშვიდობოს თავისს უავუტსტრეტის ავადმყოფის ძმს.

წინააღმდეგობა. ოპორტუნო სამხედროთა ამბოხება მოხდა. სამი პოლიკო ამბოხდა. არეულობამ სარესპუბლიკო ხასიათი მიიღო. ქალაქის დარაჯი არ გაუღდა მთავრობას. შეტაკება მოხდა სპირიტის შრომაზე ტუქულიდ უნდა ჩაიაროს.

პარჩი. მხატვარი მისონიე გარდაიცვალა.

21 იანვარი

პამბრპარი. გამოცხადებულ იქნა ამნარი უცხო-ხარკო-ზოგის რკინის გზის გასასიყლოება.

„Нов. Вр.“ იუწყება შემდეგს. აღმოსავლეთ რუსეთიდან ცნობანი მოვიდა, რომ მრავალს ადგილს ქარხნებსა და სხვა-დასხვა საწარმოებზე დაწესებულებაში მუშებს ნაღდ ფულის მაგიერ მარცხით, იარაღებით და ბიულეტენით უსწორდებიათ. ამის გამო განკარგულება მოახდინეს, რომ ამიერკავკასიაში მუშების ასე გასტუმრება სასტიკად აღარქმდებოდა არც.

„С.-Петр. Вр.“-ს ცხობინა, განზრახვა აქვთ საგლეხო მანუა წესდებაში ცვლილება მოახდინონ, სახელდობრ ის ცვლილება, რომ სესხი მამულის სასყიდლად დადგენილია სესხის კანონითი არ აღიღონ, არამედ თანხმად გამოსყიდვის კანონისათ.

როში. პალოტაში, როდესაც განხილულ იქნა ნადაპროექტი იმისი, რომ დროებით სანაშრონო გარდასახული მოეუბნებოთ მძიმე ზეთულობასა და გარდასახული ალკოგოლის ღდავით, კრიკა დაშარტებულ იქნა და ქალაქი შეიჭრნა საშახურად და თხოვნისა. მევე თავისი გარდაწყვეტილება შეიძლება გამოაცხადდეს.

წინააღმდეგობა. ოპორტუნო მომხდარს ამბოხებაში მონაწილეობა მიიღო აღგილობრივ მებრძო ქვეთაჯარის ერთმა ნაწილმა და რამდენიმე დამარჯის დაზარადა; აუცილებელია მხოლოდ ორი გავრცელება ამბოხებაში. ამბოხებს ღდავლობის მოვალეზე მოხდა; მემსაულენი შეიწყვედეს საქალაქო სახლში და დაიბრუნდა კიდევ ვაჭარს, რომელიც მთავრობის არ გასდგამია. ამბოხება მოსპობილია.

კალკუბა. სხა დღის, რომ მემცნიერე ცესარევიჩი ნაკლებს ხანს დარჩება კალკუბაში, რადგან მისს უშაღლებობას სურს თავისი უავუტის ბაღში ძმა წახანა, რომელიც ცოცხით ავად გახდა და ბოშპიში დარჩა გერზე. მეცნიერე ცესარევიჩი, როგორც უკვე დანიშნული იყო, ჯერ მადარს გავმგზავნებდა.

ვეტერბურგის ბირჩა, 18 იანვარი

	ნაწილი	ნაწილი	ნაწილი
	მან.	მან.	მან.
სუო-მანეთიანი ოქრო	—	—	6 90
ტამბაკის ეკონომი	—	—	137 1/2
მანეთიანი ვერცხლის	—	—	—
ფული	1 06	—	—
5% პარიკლის შინაგანის სესხის მომკვდილი	—	—	236
— მფრისისა	—	—	225 1/2
სასელმწიფო ავად-მანარობის ბანკის ფერცვლა	21 1/2	—	214 1/2
გარდასახული ვერცხლის რეპრობის ბანკისა	—	—	—
ქუთაისის ბანკისა	—	—	—
საქალაქის საწარმოებო ნაღდის საზოგადოებისა	—	—	—

მიმოსვლა ცმწაწლის მემსინა შპას ზღმაზე

ბათუმში დაბნადეს: სუთუბათით ნაშუადღევს 4 სახლზედ მოკვდაცხით და ნოვაროსისსს და კეწმის შევადეს.

შაბათობით სსამოს 8 საათზე შორის ცხით (გველა საეთ-საფურქაში შეივადეს.)

კვირათობით სსამათა, სსაფურქა-რეთ, სსამათადაცხ მიდის.

ბათუმში მოიღო ოდესი: სამშაბათობით შუა-ღამის შორის გზით. პარსეკობით დღლით ოდესიდან მარჯვნივ გზით (კერძო და ნოვაროსი-ისავე შესვლით). შაბათობით დღლით სტამბოლიდან. ფოთიდან ბათუმში მოიღო. სამშაბათობით—იმის შემდეგ, როგორც სხვა მდინარე მდინარეში შორის გზით. სეთ-შაბათობით—ღამის 9 საათზე და მას-სწრაფს მოაქვს გზით მოსაწრულე კუკისა და ფოთისა კუკის. შაბათობით დღლის 9 საათზე და მას-სწრაფს შორის გზით მოსაწრულე კუკისა და ფოთისა კუკის. ბათუმში დღლით ფოთს მიღის პარსეკობითა და კერაობით. რაკი ბათუმში დღლით, ბათუმის სასაქონლო გადასწრულე სოფელ, რადან წყა უკან. მისა გარდა ყოველ-კვირა ფოთში მოდის ოდესიდან და ფოთი-კუკისის სეთ-სწრაფიდან გადასწრულე გადასწრულე კუკისა.

განსვალგანი

კანტონის მის იმპერატორებით უმაღლესობისა დიდის მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძისა უმცროსისა, რომელსაც უმაღლესის ბრძანებისამებრ მინობილი ჰქონდა საქეთა წარმოება და გამგება მის უმაღლესობის პრინცი კ. ო. ოლდენბურგელისა, ამით ახსნდნენ, რომ დღევანდელ დღეს მეგობრული წიგნის შეკრება გამო ბ-ნ ვიქტორ ტიგბოს და სხვების კანტონის შორის ყოველივე ანგარიში და დამოკიდებულება, 1 (13) დეკ. 1887 წლის სელ-მეკრეულობაში მოხსენებელი, ბ-ნ ტიგბოს მის უმაღლესობასთან პრინცი კ. ო. ოლდენბურგელთან გათავებულება და ამიერიდან არც ერთი მხარის უფლება არ ექნება საჩივრის ატებისა რომელიმე საქმის გამო კაცისათჳს. მეორეს მხრით იგივე კანტონის მმართველობა, რომ თუ ხელ-შეკრულება, რომელსაც 1 (13) დეკემბრის გაუვიდა ვიქტორ ტიგბოს არ მომხდარა, რადგან იგი ყოველთვის ფხიზლად თვალს აღწევდა და ასრულებდა თავის თანამდებობას; რომ არ დეკარგა პატივისცემა და ნდობა მის უმაღლესობის პრინცი ოლდენბურგელისა.

კაცის მისს იმპერატორებით უმაღლესობის დიდის მთავრის ნიკოლოზ ნიკოლოზის ძისა უმცროსისა კანტონისა ბ. სეფორაოვი.

ა. რიანი შვილი

ვიდეოლის ყველა წარს მკვლევარს ნიშნობს აგრეთვე მოაწვევს სულსასნს ქალებს, რომელთაც შეუძლიან მკვლევარის სუბორბანით ოქრო-მკვლავ და ამას შემდეგ მკვლევარობით გარეა ფარისსეულ ბაფთობისა, სუნისისა, თანხის ფარისისა, და სხვა. უმორჩილესად სპირობა მობანდნენ და მიიღონ. სამს მკვლევარ ფასად კრევისს მკვლევარს, სარჩობისს სხვადას, რიანი შვილისა ფოტოგრაფიასა.

გამოვიდა და ირეიდებ მხოლოდ აწრო-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზიში

კატარა ქახი
ისტორიულად სეთ-მკვლევარისა დრამა ჯგუფად
აპაქინს
ფასი 50 კაპ.

კავკასიის ციხე
ფრად კარგი და გამოსაყენებელი წიგნია იმათისა, ვინც დასწრულენი და დაჯავღილია ხანაზი-ბაი და თავ-შეპყრის ცნობებით.
თხზ. დ-რის ლორანსისა.
რუსულად გამოცემულია დ-რ გ-ლის მიერ.
ფასი ერთი მანათი.
ამ სასარგებლო წიგნში ბევრი სასწავლო დასახელებული წიგნისა-ნეზულ მანის შედეგის ასევე დასწრულენი და დასწრულენი დასახელებულია და ლონის დონეზე დასაყენებლად.
წიგნი ნება-დართულია მისი კავისა ცხვენული კომიტეტის მიერ.
საქონლო იმეფისა ოტტო ასპერგერ.
გერმან ლენგუაჲს—Otto Asperger Leipzig (საქონისა). უმაღლესობის წიგნის გაცხადის ფასი იქნება.
(40—29)

წერა-კითხვის საზოგადოების წიგნის მალაზიში

მიღილ ვასასყიდელ ხსელი წიგნისა. მს. კაპ.

Кавказский степной календарь. რუსულ-ქართულ-სომხურ-თათრულ ენებზე მიმდებ ქრისტესი წიგნი

III—IV ყილი	80
სურამის ციხე	25
საეულისსიგური აზრები	10
ვეფხისტყაოსნისა	1
სამი ისტორიული ხრონიკა	1
თხზულებანი რ. ერისთავისა II ნაწ.	40
კილის კალენდარი 1891 წლისა	40
ქართული წიგნის დენანი და ხატვის ნიმუშები ს. დათეშიძისა	25

სამი ისტორიული ხრონიკა გამოცემული ცე. თაყიშვილის მიერ.

1	50
Древнейшие предлы расселения грузинъ по малой Азии А. Хаханова ქართული სასწავლო-სწავლო ნოტებისა.	60
ოქროს ხრონიკა, დ. დათაშვილისა.	5
აზრებიანი, გამოცემ. მანი-ტაბის—დიმელისა.	75
მარბადა პოემა ბ. ფურცელისა.	20
თხზულება რ. ერისთავისა II ნაწილი	40
ქიტესა, მოთხრობანი. ფურცელისა	15
ბატონობა საქართველოში რუსეთთან შეერთებამდე, ისტორიული გამოკვლევა ბ. ხანაზაშვილისა.	50
დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა ლეგენდ, ლექსად, ბანანისა კიკელას ნაშრომი, ისტორიული პოემა აკაკისა განკიხული, მოთხრობა ბ. მთხრობისა	60
ძეგლის დება მუღე გიორგი ბრწყინვალისა, იურიდიული მონოგრაფია 5. ურბნელისა	25
ბორკილი, დრამა ოთხს მოქმედ. ა. სუმბათაშვილისა, ნათარგ. ა. მ. ახ-ნაზაროვისა	40
იანვანამ რაქნა, მოთხრობა მოზრდილი ყმაწვილებისათვის ი. გოცენაშვილისა	10
თხზულებანი ი. დავითაშვილისა	80
გარამბეტი ყორღანისი	55

ქართული ამხანაგობის წიგნების მალაზიში

სიყავება შემდეგი ხსელი წიგნები.

1) კვლას კალენდარი 1891 წ. რომელიც შეიკრეა საქალენდრო ცნობების მარტო მალდებელთა, კათოლიკეთა და სომეხთა ცვლენებისა, ცნობების აგრეთვე საქართველოს საეკლესიო და სამოქალაქო ისტორიიდან, ანგარიშს მის ამოსვლა-ჩასვლისა და მთავრისა, საეკლესიო ადგილებსა ამოკრებილს დამაკვირდებლად და ნაკვებისად, შემოკლებულს ქართულს სამხარეულოს და ზოგიერს სახარეულოს ცნობას.	50
2) იგივე სტარულენსად-დგმელი შემკობილი სურათით	80
3) თხზულებანი ი. დავითაშვილისა სურათით „Facsimile“—თი და ბიოგრაფიით	80
4) იგივე მშვენიერის ყილით	1 25
5) დაბადება და აღზრდა ერეკლე ბატონიშვილისა ლეგენდარული პოემა ბანანისა.	15
6) „სურამის ციხე“ გამოცემ. გ. ნარკვიანისა	25
7) „სამი ისტორიული ხრონიკა“ ცეკ. თაყიშვილისა	1
8) „ქართული სახელმწიფო ნოტებისა“ შარაბიძისა	60
9) „დემეტრეს სახლობა“ მოთხრობ. ს. მაგლობლიშვილისა	15
10) „თამარ ბაგონიშვილი“ ისტორ. რომანი რჩეულიშვილისა	1
11) „Руско-грузинский словарь“ вновь состав- ლორის-მედიკოსის ქუჩა, სახლი ზუგდიდისა.	5

საპოლიტიკო და სალიტერატურო ბაზარი

ივერი

1891 წ. 1-ს იანვრიდან გამოვა ყოველ-დღე გარდა იმ დღეებისა, რომელნიც შედ მოსდევს კვირა-შემდეგს.

12 თეთი.	10 მ.—კ.	6 თეთი.	6 მ.—კ.
11 „	9 „ 50,	5 „	5 „ 25
10 „	8 „ 75	4 „	4 „ 70
9 „	8 „	3 „	3 „ 50,
8 „	7 „ 25	2 „	2 „ 50
7 „	6 „ 50,	1 „	1 „ 75

საზოგადოებრივ დაბარებულ ეტიკეტს 17 მან. მიიღოს წლით, სოლის მასწავლებელი „ივერი“ მიიღოს წლით დათმობის 8 მან. ტუბლისსა კარდ მსწრეებთან უნდა დააბარონ გასეთა შემდეგის ადრესით: **თიფლის, Вь редакцию газеты „ИВЕРИ“.**

თუ ტულისში დაკეთილი ვახუთი ტულისის ვაჭრე ადრესზედ შესვლითა ენმე, უნდა წარმოადგინოს რედაქციის ერთი მანათი; სხვა ყოველი ადრესის შეცვლაზე—40 კაპ. თუ თთვის განმეულობაში დაკეთია ენმე ვახუთი არა მთელს წლით, იმს მხოლოდ შემდეგის თთვის პირველ დღედან გაევაზენ. განცხადებანი მიიღებანი ვახუთის რედაქციასში.

უანი განცხადების დაბარებისათვის:

ა) მთლიან კვლავს თითოეულ სტრაქონა 8 კაპ., პირველზე—16 კაპ. ბ) სრული უკანასკნელი კვლავს 30 მანათი, სოლო პირველი კვლავს—60 მანათი. რედაქცია სტრაქონისა გამოაბრეა შემდეგ იმის კვლავსა, რამდენს ადგავსა დაიჭერს 25 ასო ვახუთის ტუბლისს.

ხელ-წაწერი და საცანო დაწმულები წიგნები (კორექტორულნი) რედაქციის სახელმწიფო უნდა გამოვაზენს. მიღებული ხელ-წაწერები, არა საცანო წიგნები, თუ საკრებო მოთხოვნა, შეზღუდულია, ეს შესწორებული იქნება. არ-დასაქმდნენ ხელ-წაწერებს, თუ ერთი თვის განმავლობაში პატრონებსა არ მოეითხეს, მუე რედაქციას უვლარ მოსთხოვენ.

ანა-გარანს მიწარმოყრას არ-დასაბუღლათ ხელ-წაწერებისა და წერალების შესახებ რედაქციას ანა კისრულამს. პირდაპირ მოლოწინაობებისათვის რედაქცია: თავის უფალი იქნება ყოველ დღე, კვირა-შემდეგ გარდა, პირველ საათიდან სამ საათამდე და სადამოებით უ-დგან 8 საათამდე. რედაქცია იმყოფება: ტუკაში, ნიკოლოზის ქუჩაზე, თ. გურუნიანის კისეულს სახლში, № 21.

ОТКРЫТА ПОДПИСКА на 1891 год НА ЖУРНАЛЪ „ПРАКТИЧЕСКАЯ ЖИЗНЬ“ (Ш-й годъ издавiя).

Журналъ „Практическая Жизнь“, оправдывая свое названiе, служитъ чужимъ безпристрастнымъ откликомъ интересовъ современной дѣловой практической жизни. Редакцiя употребляетъ всѣ средства къ тому, чтобы вслѣдъ возникшии въ жизни практической вопросъ нашъ-бы на страницахъ журнала извѣрять себя отзывъ и возможно лучше практическое разъясненiе.

Въ отдѣлѣ разсказовъ, оценъ, и проч. редакцiя всегда брала сюжеты изъ жизни дѣйствительной, даже почти всегда изъ самой быти.

Достаточно упомянуть содержанiе статей послѣднихъ за этотъ годъ, 32 и 33 книжекъ, чтобы ясно увидѣть, на сколько полно и всесторонне находить себя откликъ на страницахъ журнала современной жизни. Въ 32 и 33 книжкахъ были помѣщены слѣдующiе статьи: „Мыри въ подполье финансовъ“, „Вѣднй кредитный рубль“, „На практическихъ началахъ“, „Миру по бичевъ, а сахарозаводчику двухмиллионный капиталъ“, „Новыя засады электричества“, „Русскiе пионеры“, „Столкновение интересовъ города и горожанъ“, „Полудивизии свода законовъ“, „Гдѣ въ папи избобртатели?“, „Не слишкомъ-ли много гвардiа?“, „По поводу нашихъ выставокъ“, „О чемъ плачутъ нефтянники-пироманты“, „Къ развитiю нашей торговли съ Персiей“, „Посредники хлѣбной торговли“, „Вазарное зло“. Отдѣлъ Судебный. Библиографiя и т. д. и т. д.

Стремись въ улучшенiи журнала, редакцiя озабочилась приглашенiемъ многихъ новыхъ талантливыхъ содружниковъ.

Въ годъ выходитъ всего, исключая приложений, 33 книжки, въ будущемъ году предназначено къ разсылкѣ разнымъ подписчикамъ **ВЪ ВИДѢ ПРИЛОЖЕНIЯ** на сумму, по стоимости книгъ въ отдѣльный продажѣ, столько-же, какъ и въ 1890 г., именно на 12 р. 75 к.

ПОДПИСНА ДѢНА
сѣ доставкой и пересылкой
безъ приложений на полгода 3 рубля; на годъ 6 рублей; сѣ приложениями на годъ 9 руб.

ПОДПИСКА ПРИНИМАЕТСЯ:
Въ С.-ПЕТЕРБУРГѢ, въ редакцiи журнала, В. Морская, № 39 и въ МОСКВѢ, на Тверской, уголъ Садовой, д. Хомяковъхъ.
Редакторъ-издатель **В. В. Езерскiй.**